

tað minsta hann kundi krevja av Bjørn Westh var, at hann loysti Føroya-málið.

Nyrup fær einki aftur frá Westh - annað enn fleiri trupulleikar av føroyingum, og tað leggur hann sær í geyma. Tað merkir, at Westh ikki kann vænta sær vælvild frá forsætisráðharranum seinni.

Aftaná miseydnadu ferðina hjá Bjørn Westh í Føroyum, yvirtur Nyrup og embætisfólk hansara málið. Allir fundir verða hildnir í Forsætismálaráðnum. Í veruleikanum vil Nyrup helst, at Bjørn Westh heldur seg burtur.

Tað vil Michael Lunn, skrivstovustjóri í lögsmálaráðnum, ikki góðtaka. Hann krevur at fáa ráðhara sín við á fundirnar í Forsætismálaráðnum. Bjørn Westh sleppur tí at sita við fundarborðið.

Nakrar ferðir verður Michael Lunn noyddur at siga, at hann ikki kann mæta á fundi í Forsætismálaráðnum, um ikki Bjørn Westh er til staðar.

Nyrup letur sum einki við Bjørn Westh

A hesum fundum setir Nyrup allar spurningar beinleiðis til Michael Lunn. Bjørn Westh situr bert har, og Nyrup letur sum sær hann ikki Bjørn Westh, og hetta orkumlandi eyðsæð lögsmálaráðharran.

Tá er tað, at Nyrup í mai 1995 sjálvur setir sær fyrri at fara til Føroya at vitja, fyrri at vita, um hann kann sissa føroyingarnar.

Vitjanin verður kortini avlýst, av tí at lögreglan í Føroyum frættir, at lokalir bólkir í Føroyum hava í hyggju at geva forsætisráðharranum eina ikki „serliga“ vinarliga móttøku.

Hóast lögreglan í Føroyum sigur seg kunna tryggja Nyrup, upplýsir Forsætismálaráðið, at tað skjótt kann gerast „ov heitt“, og avlýsir ferðina.

Orskað av ófriðinum um vitjanina, metir Nyrup at eingin meining er í at fara til Føroya, hóast hann væl veit, at avlýsingin fer at elva til nógvá skrivning í bløðnum um, at Nyrup ikki torir til at hitta føroyingarnar.

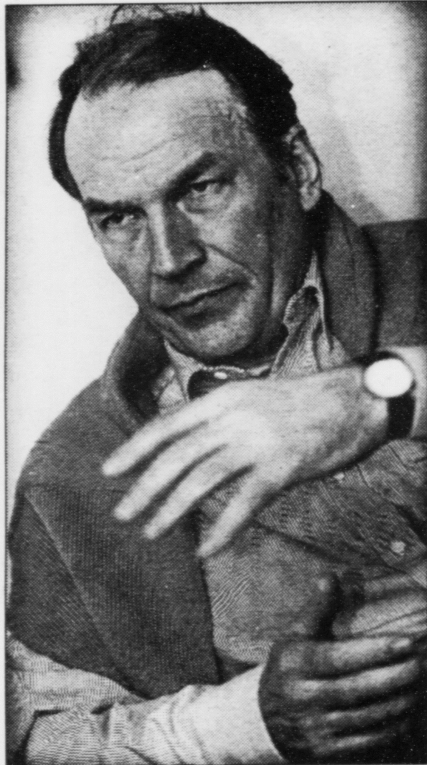
Kortini heldur Nyrup fast upp á sitt. Innanhýsis kalla embætisfólkini „skrasettu ferðina eina „non winner“ mynd av einum forsætisráðharranum, sum verður undirdiktur í tomatum - og um heilt ikki veit við - í skittfiski.

Nyrup metir støðuna soleiðis, at ófriðurin undir øllum umstøðum forðar fyrri veruliga ætlanini við ferðini, og at vandi er fyrri, at stríðið bert fer at herðast.

Neyðugt við psykologiskari ávirkan

Istaðin halda samráðingarnar millum partarnar fram eftir formligu skipanini, tó at Nyrup noyddist at ásanna, at tað kanska ikki er heilt so lætt at fáa greiðu á, hvørji tey eru, sum umboða føroysku sjónarmiðini.

Hann veit væl, at tað

Sambært rithøvundunum fekk Bjørn Westh óhepna ávirkan á bankamálið. Hann ferir seg hugmóðiga fram í Føroyum, og dugir als ikki at skilja støðuna frá føroyskari síður. Tað revsar Nyrup hann fyrri, við at lástast, sum sær hann ikki lögsmálaráðharran, tá teir fundast um málið í Forsætismálaráðnum

framvegis er neyðugt við psykologiskari ávirkan, um nakað úrslit skal spyrjast burturúr. Tí arbeidda embætisfólkini - við góðkenning frá Nyrup - við eini ætlan, sum teir kalla „operation kattelem“.

Hugsotið aftan fyrri hetta hugsotið er, at finna einar útdyr - eitt kettuportur - fyrri føroyingar, soleiðis, at teir kunnu fáa eina kenslu av at sleppa burtur úr hesum drúgvá máli, uttan eyðmýkt.

Andstøðan hug at seta kilar í

Samstundis sum ein loysn hómost í eygsjón, leggur andstøðan í Danmark upp í stríðið. Hon hevur leingi havt hug at seta kilar ímillum.

Andstøðan er ikki so á hugað í sjálvum málinum, men meir í spurninginum, um Nyrup hevur sæð til at kunna Fólkatíngið nóg væl um málið.

Á Christiansborg vita politisku móttøðupartarnir, at Nyrup á fyrsta sinni frættir um Føroya-málið, beint áðrenn hann tekur við sum stjórnarleiðari í 1993, og tá vóru longu nógv sjónarmið havd á lofti.

Spurningurin hjá andstøðuni var, um tað kundi hugsast, at Nyrup hevði gjørt ein ræðuligan feil í tekstini, í tíðini tá støðan annars var alspenn.

Andstøðan vónar, at so er. Tí biður Uffe Ellemann-

Jensen skrivliga Nyrup svara spurningum í Fólkatínginum 25. mai 1995.

Evnið er: Hevur forsætisráðharrin sagt okkum alt um bankamálið? Ellemann-Jensen vil hava nágreiniligt svar, eitt nú, nær Nyrup á fyrsta sinni var kunnaður um eitt serligt notat frá 1992 um føroysku bankayvirtøkuna.

Tað gloymda notatið

Kvøldið fyrri, sum Nyrup skal svara í Fólkatínginum, samlar hann ein ráðgevarabólk í Forsætismálaráðnum. Á hesum náttarfundi verður Nyrup greiður yvir, at tað er um eitt hárligt muni ímillum, at hann kann yvirleva politiskt, og tí stóru vanlukkuni.

Hann veit, at tað er lívshættisligt at svara Ellemann-Jensen aftur á slíkan hátt, at tað kann misskiljast. Á fundinum stendur tað við logandi bókstavum: Tamilamálið. Enn einaferð minnir Nyrup sínar ráðgevarar á, hvat tað var sum gjørdi at Schlüter fall: Tað var júst ikki sjálvt málið, men ein skeiv handfaring av einum spurningi, sum lættliga kundi sammetast við spurningin, sum Nyrup skuldi svara dagin eftir í Fólkatínginum.

Í fyrstuni vil Nyrup helst svara, at hann á fyrsta sinni sá notatið, tá ein journalistur faxaði honum tað í mai mánað 1995. Fyri at tryggja

seg, biður hann embætisfólkini kanna pappírsgoymslurnar enn einaferð. Hann vil ikki verða tikin í at siga ósatt - heldur ikki, um tað verður sagt í góðari trúgv.

Eftir at hava leitað í fleiri tímar, finna embætisfólkini eitt notat. Tað hevur í veruleikanum ligið í Forsætismálaráðnum síðani á heysti 1993, og hevur áskriftina: skjal til innanhýsis nýtslu at geva sær far um.

Nyrup veit, at hann ikki hevur lisið hetta. Men forsætisráðharrin kann ikki longur av sonnum siga, at hann ikki hevur havt møguleika at lesa notuna fyrr enn í mai 1995.

Tað skakar Nyrup, at hetta notatið er til, og tað skakar hann eisini, hvussu nær hann ótilvitað hevur verið at svara spurningi ósatt í Fólkatínginum. Dømi sum hetta prógva, hvussu veik skipanin er.

Tað kann ikki verða rætt, sigur hann illsliga við embætisfólkini, at slíkt notat ligga og sløðast, og at Forsætismálaráðið ikki hevur skrásett yvirlik yvir slíkt notat.

Notatið kundi elvt til at koppa Nyrup

- Og tað kann als ikki vera rætt, sigur hann uppstúrt, tá talan er um notat við innbygdum møguleika at koyra ein forsætisráðhara frá.

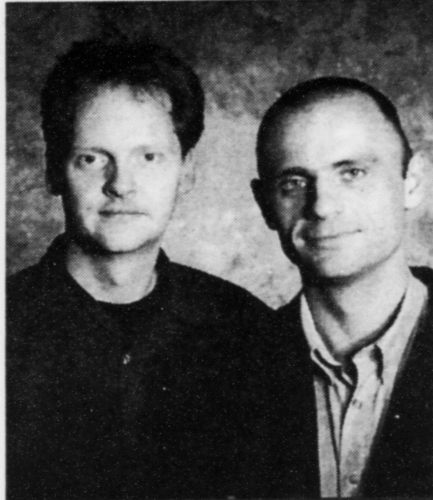
Í illsinni sigur Nyrup hetta út í holið har teir sita, men tey fægstu av teimum sum inni eru, ivast eina løtu í, at skolan er ætlað skrivstovustjóranum Ulrik Federspiel, sum er illa við av hesum.

Hendingin við skjalinum prógvar bert tað, sum Nyrup alla tíðina hevur hildið um Føroya-málið. Nevniliga, at hetta ikki bert er eitt vandamikið mál, men fyrst og fremst eitt mál, sum ikki fæst tamarhald á, og har hann persónliga er maktarleysur. Sama varhugan av ampa fær Nyrup seinni, í sambandi við Rushdie-málið.

Eina viku aftaná kensluborna náttarfundin í Forsætismálaráðnum, kemur Føroya-málið nærri eini loysn. Føroyingar góðtaka eina kanningarskipan, sum er ein nágreinilig kanning - tó uttan luttøku av lögfrøðiliga dómárum. Hetta er avgjørt ein síður fyrri Nyrup.

Aftaná sigur Nyrup um hendingarnar í málinum:

„Hetta er eitt mál, har eg havi verið noyddur at hava tamarhald á mær sjálvum. Men tað hevur havt týdning fyrri meg, at tað ikki gjørdist ein mancho-dystur“.

Nyrup hevur ikki tósað við rithøvundarnir

Tað vakti ans, tá bókin „Nyrup“ kom út. Rithøvundarnir hava verið næringnir. Teir hava m.a. lagt seg eftir at lýsa hjúnini Nyrup og Dybkjær á slíkan hátt, at forsætisráðharrin virkar eitt sindur fjáktur. Danskir politikarar halda samanumtikið ikki, at bókin er politiskt avdúkandi

DAGNY JOENSEN

flokkinum.

Rithøvundarnir Niels Lunde og Henrik Qvortrup, sum hava skrivað bókina „Nyrup“, hava fingið fjølltáttá umtalu í Danmark seinastu vikurnar, og allar røddir rósa ikki verkinum.

Í fororðinum siga rithøvundarnir at bókin er ævisøga um menniskjað og politikaran Poul Nyrup Rasmussen.

Harnæst verður sagt, at endamálið við bókin er at siga søguna um smádrongin úr Eshjerg, sum skapti sær vinnubreyt í fakfelagsrørsluni, fyrri seinni at røkka óvast á tindunum í danska Javnaðarflokkinum, og gjørdist forsætisráðharrin.

Vinskapur - maktstrið

Søgan er eisini um venskapin millum Svend Auken og Nyrup Rasmussen og politiska samstarvið teirra millum í sjeytiárunum.

Vinarlagið endaði í heiskum maktstriði um leiðsluna í danska Javnaðarflokkinum. Endaspælið um formanspostin, har Nyrup sorið lívsdreymin hjá Auken, tá hann gjørdist formaður í

Stríðið hjá Nyrup um at rækka hægstu tindarnar kostaði eisini formanninum tvey hjúnarløg, siga rithøvundarnir, sumeisini avdúka at Nyrup Rasmussen og Lone Dybkjær í duldom komu saman í feiri ár, áðrenn tey almennakunnigjordu sambandið og seinni giftust.

Rithøvundarnir Niels Lunde og Henrik Qvortrup arbeidda báðir á blaðnum Berlingske Tidende.

Niels Lunde er cand. scient. pol. Hann arbeiddi á samfelagspolitiskum redaktiónini. Hann var virkin í Vinstraflakkinum frá 1986 - 90, og hevur áðrenn hetta starvast í danska Arbeidsgevarafelagnum og á danska javnaðarblaðnum „Det Fri Aktuelt“.

Henrik Qvortrup er útbúgvin journalistur og arbeiddi á politiskum redaktiónini hjá Berlingske Tidende á Christiansborg.

Hann hevur áður starvast á „Jyllands-Posten“ og á „Ekstra Bladnum“, og var m.a. við til at skriva bókina „Maktens Mænd“, sum er um Tamila-málið.